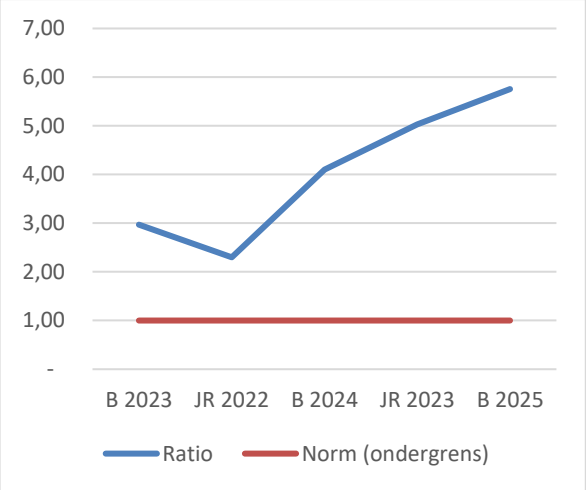
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing (Addendum)

Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om risico's op te vangen. Voldoende weerstandscapaciteit zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Het uitgangspunt is, zoals in het coalitieakkoord 2018-2022 is bepaald, dat de ratio van het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn.

Weerstandsvermogen	**Begroting**	**Rekening**	**Begroting**	**Rekening**	**Begroting**
bedragen x € 1.000	**2023**	**2022**	**2024**	**2023**	**2025**
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.173	13.851	17.944	19.587	15.808
Benodigde weerstandscapaciteit	4.432	6.025	4.375	3.897	2.747
Ratio	**2,97**	**2,30**	**4,10**	**5,03**	**5,75**

Uit de tabel blijkt dat de ratio weerstandsvermogen uitstekend is. Aan de schommelingen van de ratio valt op te maken dat risicomanagement een dynamisch proces is, dat continu gemonitord wordt. Ten opzichte van de vorige peildatum (jaarrekening 2023) is het risicoprofiel afgenomen. Dit komt doordat de benodigde weerstandscapaciteit is afgenomen.

De reservepositie is de afgelopen jaren behoorlijk verbeterd. We monitoren de ontwikkelingen op de voet en gaan over tot (her)waardering van de risico's en onzekerheden zodra hier betere schattingen van te maken zijn.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd bij de risico-inschatting:

- Risico's waarvoor beheersingsmaatregelen zijn getroffen welke het risico afdekken worden niet financieel vertaald in het risicoprofiel.
- Risico's met een omvang (kans x impact) kleiner dan € 100.000 worden alleen opgenomen indien de impact groter dan € 500.000 (incidenteel) of € 100.000 (structureel) is.

De volgende eerder ingeschatte risico's zijn waar nodig geactualiseerd (bedragen x €1.000):

Risico-Inventarisatie (reeds bekend)					
Onderwerp	**Omschrijving**	**I/S**	**Risico bij jaarrekening 2023**	**Actualisatie**	**Risico bij begroting 2025**
Algemene uitkering gemeentefonds	De herverdeling van het gemeentefonds in 2021 is financieel volledig verwerkt in de meerjarenraming. De omvang van de algemene uitkering blijft schommelen. Hiervoor is een risico opgenomen dat er 50% kans is dat de algemene uitkering 5% afwijkt (5% afwijking is € 2,3 miljoen).	S	1.130	Er is geen gewijzigd inzicht op dit risico.	1.130
Rentestijging	De rente laat de afgelopen periode een dalende lijn zien. Begin maart 2024 is de rente ongeveer 3%. De inschatting van het risico is daardoor naar beneden bijgesteld.	S	225	Er is geen gewijzigd inzicht op dit risico.	225
Projecten "grondbedrijf"	De projecten zijn bij de jaarrekening 2023 geactualiseerd. Daaruit volgt dit risicobedrag.	I	667	Er is geen gewijzigd inzicht op dit risico.	667
Onderwijs-huisvesting	De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de huisvesting van De Vaert en het Van Haestrechtcollege. Het risico is ingeschat op de omvang van de kapitaallasten van een basisschool en een middelbare school.	S	1.200	In de begroting 2025 is vanaf 2028 ruimte opgenomen voor kapitaallasten onderwijs-huisvesting.	300
Eenmalige compensatie energie	Vanuit het Rijk is voor 2023 een compensatie per huishouden toegezegd voor de oplopende energiekosten. Voor huishoudens met een inkomen tot maximaal 120% van de bijstandsnorm is er een vergoeding van € 1.300 toegezegd. Deze regeling voert Baanbrekers uit. We verwachten dat de rijksmiddelen niet toereikend zijn om de toeslagen en de uitvoeringskosten te betalen. Het risico van een tekort ligt bij de gemeente.	I	250	Regeling is afgewikkeld.	Afgerond
Cyber- en datasecurity	Er is een verhoogd risico op cyberaanvallen. Met onze aanpak rondom privacy, informatiebeveiliging, maar bijvoorbeeld ook ondermijning, treffen we maatregelen om de risico's te beperken. Het vergroten van de alertheid bij medewerkers op mogelijke aanvallen is één van de belangrijkste actiepunten. Ook in Equalitverband is de samenwerking op dit punt intensief. Dit risico is tweeledig: - De schade die wordt aangericht aan systemen, apparatuur en bedrijfscontinuïteit. - De investeringen die in Equalitverband nodig zijn om te kunnen voldoen aan aangekondigde nieuwe wettelijke vereisten.	I	200	Geen nieuw inzicht op dit risico.	200

Risico-Inventarisatie (reeds bekend)					
Extra middelen jeugdzorg	De voorgenomen bezuiniging op jeugdzorg per 2026 vanuit het kabinet Rutte IV is geschrapt door het huidige kabinet. Deze extra besparing kwam echter bovenop de bezuiniging die door de Hervormingsagenda Jeugd in zijn geboekt door het rijk. Hoe de bekostiging vanuit het rijk eruit gaat zien in relatie tot de Hervormingsagenda is vooralsnog niet duidelijk. Tot 2026 waarderen we daarom dit risico nog op 0. De koepels maken jaarlijkse afspraken met het ministerie over de zekerheid die gemeenten gegeven kan worden over de ontwikkeling van deze middelen. Deze lijn volgen we en blijkt tot op heden betrouwbaar.	S	-	Dit risico is ongewijzigd.	-
Wetgeving natuurbescherming	De wetgeving rondom natuurbescherming, -verbetering en de reductie van stikstof heeft invloed op de uitvoering van fysieke bouw- en/of onderhouds-projecten. Dit kan een negatief effect hebben op zowel tijd als geld.	S	PM	Geen nieuwe inschatting op dit risico.	PM
Rijksmiddelen duurzaamheid	De rijksmiddelen voor duurzaamheid zijn toegekend voor de periode t/m 2025. Zowel het rijk als de financieel toezichthouder (provincie) geven aan dat de middelen structureel geraamd mogen worden. Dit is in de begroting verwerkt. Het risico is dat deze middelen als gevolg van een nieuw regeerakkoord wegvallen. Impact is € 450.000 structureel. Kans vooralsnog ingeschat op 50%.	S	225	Geen nieuwe inschatting op dit risico.	225
Schadeclaim weigeren exploitatievergunning	De gemeente is aansprakelijk gesteld voor schade die geleden zou zijn als het gevolg van het weigeren van een exploitatievergunning. Op grond van de WOO kan informatie hierover niet openbaar worden gemaakt.	I	PM		PM
Totaal			**3.897**		**2.747**

De volgende risico's zijn nieuw:

Risico-Inventarisatie (nieuw)			
Onderwerp	**Omschrijving**	**I/S**	**Risico bij begroting 2025**
Crossroad (jeugdzorg)	Uit de regio is vernomen dat Crossroads (jeugdzorg) in 2024 een enorm tekort heeft. Er moet een extra bedrag naar Crossroads toe. Voor 2025 bestaat het risico dat er opnieuw een bijdrage aan Crossroads noodzakelijk is, maar dit kan op dit moment nog niet financieel worden gekwantificeerd.	I	PM
Totaal			**-**

Samenvatting risico-inschatting

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Geactualiseerde eerder ingeschatte risico's	2.747
Nieuwe risico's	0
Inschatting begroting 2025	**2.747**

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen zijn verhoudingsgetallen die specifieke onderdelen van de begroting of balans weergeven en kunnen helpen bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. Ze bieden inzicht in de beschikbare (financiële) ruimte om zowel structurele als incidentele lasten te kunnen dragen of op te vangen. Deze kerncijfers geven daarmee een beeld van de financiële weerbaarheid en flexibiliteit. Belangrijk is ook de ontwikkeling van de uitkomsten en de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de algehele financiële positie.

Hieronder worden de financiële kerncijfers opgesomd die op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing:

1. Netto schuldquote;
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
3. Solvabiliteitsratio;
4. Grondexploitatie;
5. Structurele exploitatieruimte;
6. Gemeentelijke belastingcapaciteit;
7. Netto schuld per inwoner.

Kengetallen	Streef-	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	waarde	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto schuld-quote	20-50%	27%	47%	51%	64%	58%	75%
Netto schuld-quote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	26%	45%	49%	61%	56%	73%
Solvabiliteitsratio	20%-40%	35%	29%	25%	23%	24%	20%
Grondexploitatie	< 20%	-2%	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	1%	0%	2%	1%	1%	0%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	90-105%	97%	98%				
Netto schuld per inwoner	in €	868	1.291	1.709	2.141	2.016	2.615

De **netto schuldquote** is gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt door de investeringen in wegen, groen, riool, Dorpshuis en (onderwijs)huisvesting die voor komende jaren gepland staan. De financiering voor de investeringen zal met vreemd vermogen (geldlening) plaatsvinden.

Een **solvabiliteitsratio** van 20% of hoger is de streefwaarde, de gemeente heeft dan een gezonde ratio. De gemeente heeft dan meer eigen vermogen ten opzichte van vreemd vermogen. De ratio geeft de financiële positie en stabiliteit weer. De solvabiliteitsratio neemt komende jaren af, door de toename van vreemd vermogen. Dit komt door de grote investeringen die komende jaren met vreemd geld gefinancierd worden. Komende jaren investeren we in wegen, groen, riool, Dorpshuis en (onderwijs)huisvesting.

Een omvangrijke **grondexploitatie** is risicovol als daarmee de baten van de gemeente in grote mate afhankelijk zijn van de opbrengsten uit grondexploitaties. De boekwaarde van de grondexploitatie is

negatief, wat betekent dat er meer inkomsten zijn geweest dan kosten. De kosten moeten nog gemaakt worden. Hierdoor wordt de grondexploitatie als weinig risicovol beschouwd.

De **structurele exploitatieruimte** is afgerond 2%. Het structureel begrotingssaldo in 2025, 2026 en 2027 is positief. Vanaf 2028 slaat dit om naar een negatief bedrag als gevolg van het tekort op de begroting.

De **belastingcapaciteit** biedt inzicht in hoe de belastingdruk binnen een gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De landelijke gemiddelde zijn bij het samenstellen van de begroting 2025 nog niet bekend. Het geeft een vertekend beeld om de belastingen van de gemeente Loon op Zand (welke in 2025 worden verhoogd) te vergelijken met een landelijk gemiddelde dat gebaseerd is op een ander begrotingsjaar. Voor begroting 2025 kan de belastingcapaciteit nog niet inzichtelijk worden gemaakt.

Net als de schuldquote loopt ook de **schuld per inwoner** op als gevolg van het investeringsniveau.

Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans (x € 1.000)	2023 *	2024	2025	2026	2027	2028
Activa						
(Im)materiële vaste activa	60.754	67.387	76.674	86.212	82.437	95.409
FVA: kapitaalverstrekkingen	224	839	969	969	969	969
FVA: leningen	800	1.114	715	629	539	446
FVA: uitzettingen > 1 jr	402	715	1.614	1.614	1.614	1.614
Voorraden	-1.735	-435	-448	-448	-448	-448
Uitzettingen < 1 jaar	12.387	8.907	12.387	12.387	12.387	12.387
Liquide middelen	153	153	153	153	153	153
Overlopende activa	3.007	2.776	3.007	3.007	3.007	3.007
Totaal activa	**75.992**	**81.456**	**95.072**	**104.523**	**100.659**	**113.537**
Passiva						
Eigen vermogen	27.069	22.877	24.204	23.830	23.737	23.101
Voorzieningen	13.109	12.966	13.048	12.584	11.781	11.040
Vaste schulden	23.246	36.640	45.253	55.541	52.573	66.828
Netto vlottende schulden	5.575	3.378	5.575	5.575	5.575	5.575
Overlopende passiva	6.993	5.595	6.993	6.993	6.993	6.993
Totaal passiva	**75.992**	**81.456**	**95.072**	**104.523**	**100.659**	**113.537**

** De cijfers voor 2023 zijn uit de jaarrekening 2023.*

EMU-saldo

Het EMU-saldo van de overheid is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de overheid.
In het stabiliteitspact is afgesproken dat een tekort voor de totale sector overheid hoger dan 3 procent van het bruto binnenlands product (BBP) niet is toegestaan.

Een goede informatievoorziening is essentieel voor het monitoren en beheersen van het EMU-saldo voor het onderhoud van het gemeente- en provinciefonds. Daarom ook is in het bestuurlijk akkoord afgesproken dat met ingang van de begroting 2006, onverminderd de bestaande tussentijdse rapportages, een overzicht moet worden verstrekt waarin informatie wordt verstrekt over het begrotingsjaar, het daaraan voorafgaande jaar en het daarop volgende jaar. De toezichthouder, in ons geval GS van Noord-Brabant, toetst hierop en is verplicht de gemeente te wijzen op het niet nakomen van haar verplichtingen, ook die ingevolge de Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (HOF).
Onderstaand is de voorgeschreven informatie van de gemeente Loon op Zand voor het begrotingsjaar 2025 opgenomen.
In het overzicht is zichtbaar dat het EMU-saldo voor een belangrijk deel bepaald wordt door de investeringen die op de balans worden geactiveerd.

Onderstaande tabel is gebaseerd op de notitie van de commissie BBV "Geprognosticeerde balans en EMU-saldo"(d.d. nov. 2018). Daarbij is gekozen voor de berekening van het EMU-saldo vanuit het exploitatiesaldo (EMU-enquête van het CBS).
De referentiewaarde voor het EMU-saldo is nog niet bekend, bij het samenstellen van de begroting 2025 was de Septembercirculaire 2024 nog niet verschenen met de referentiewaarde EMU-saldo voor de gemeente Loon op Zand.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		**2024**	**2025**	**2026**
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-913	-178	-374
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-6.633	-9.287	-9.537
3	Mutatie voorzieningen	264	264	265
4	Mutatie voorraden (incl.bouwgronden in exploitatie)	1.300	-13	-
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
Berekend EMU-saldo		**-5.982**	**-9.213**	**-9.646**